

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Hamis, 1 ta' Diċembru, 2022

Numru

Rikors Numru 956/2018 TA

Cassar Fuel Ltd (C 28453)

Vs

Avv Christian Farrugia id numru 441363 M bħala mandatarju speċjali tas-soċjeta estera Highgaz Shipping and Trading Co. S.A propratarja tal-Bastiment bl-isem M/T GAZ CONCORD li għandhu IMO numru 9506174

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' Cassar Fuels Ltd (is-Socjeta' Attrici) tat-28 ta'

Settembru 2018 li permezz tiegħu ppremettiet u talbet is-segweni:

1. "Jiena inkarikata bħala kap esekuttiv tas-soċjeta' rikorrenti.
2. Illi fit-27 ta' Ottubru 2014 is-soċjeta rikorrenti bieghet u debitament ikkonsenjat lill-vapur **M/T GAZ CONCORD**, kwantita ta' fuel oil għall-prezz ta' mija sebgħa u sittin elf Dollaru Amerikan tmin mija u dsatax il Dollaru Amerikan u sitta u sebgħin ċenteżmu, (USD \$ 167,819.76) ekwivalenti għal mija tnejn u ħamsin elf, tmien mija sebgħa u tmenin Euro, u sebgħa ċenteżmi tal-Euro (€152,887.07), kopja tal-invoice annessa u mmarkata 'Dok H' u kopja tal-aċċettazzjoni tal-konsenji mill-Bastiment magħrufa bħala Bunker Delivery Note mmarkata '**Dok A**'.

3. Illi s-soċjeta intimata fil-mument tal-imsemmija konsenja kienet il-propretarja tal-imsemmi MT/GAZ CONCORD, u għadha l-propretarja tal-imsemmi bastiment sal-ġurnata tal-Illum.
4. Illi għalkemm interpellati diversi drabi sabiex jħallsu l-imsemmi sidien tal-Bastiment naqsu illi jħallsu.
5. Illi għalhekk is-soċjeta intimata għandha tħallas lis-soċjeta rikorrenti s-somma totali ta' **mija sebgħa u sittin elf Dollaru Amerikan tmin mija u dsatax il Dollaru Amerikan u sitta u sebgħin ċenteżmu, (USD S 167,819.76) ekwivalenti għal mija tnejn u ħamsin elf, tmien mija sebgħa u tmenin Euro, u sebgħa ċenteżmi tal-Euro (€152.887.07).**
6. In segwitu għal diversi interpellanzi u sabiex jiġi evitat l-arrest tal-Bastiment de quo l-istess bastiment u s-sidien tiegħu ddepositaw u ikkonsenjaw lis-soċjeta attriċi Garanzija Bankarja għall-imsemmi ammont li kopja tagħha hija hawn mmarkata Dok B' sabiex din il-garanzija Bankarja tista tiġi sbankata skond il-liġi f'każ ta' deċiżjoni favur s-soċjeta attriċi.
7. Illi s-soċjeta attriċi interpellat diversi drabi lis-soċjeta intimata għall-ħlas effettiv u minn naħa tagħha s-soċjeta intimata rriservat il-posizzjoni tagħha stante li kellha biża li l-aġenti OW Bunkers Spain SL setgħu ukoll jitolbu l-ħlas tal-konsenja in segwitu għall-falliment tal-istess soċjeta.
8. Illi s-soċjeta intimata kienet u għadha vinkolata bil-kundizzjonijiet tal-konsenja li huma *Cassar Fuel Ltd - Terms and Conditions of Supplies (Dok C)* li mal-konsenja s-sidien tal-Bastiment u l-istess bastiment jkunu solidament u pjenament responsabbli għal kull konsenja minnhom aċċettata.
9. Illi permezz ta' ittra uffiċjali numru 96/18 tal-11 ta' Jannar 2018 (**Dok D**), is-soċjeta intimata interpellat lis-soċjeta attriċi tikkonsenja lura l-garanziji Bankarji mogħtija bħala obligazzjoni eventwali tal-kreditu. Illi minn naħa tagħha s-soċjeta attriċi irrispondiet permezz tal-ittra uffiċjali numru 250/2018 tat-23 ta' Jannar 2018 (**Dok E**) fejn interpellat s-soċjeta intimata għall-ħlas finali mentri kull trattattiva bonarja baqgħet mingħajr esitu.
10. Illi s-soċjeta attriċi permezz tal-ittra uffiċjali ulterjuri numru 2172/18 tal-21 ta' Gunju 2018 (**Dok F**) interpellat lis-soċjeta intimata tħallas l-ammont ta' mija u sebgħa u sittin elf dollaru amerikan tmin mija u dsatax il dollaru amerikan u sitta u sebgħin ċenteżmu, (USD \$167,819.76) piu interessi legali fuq l-istess ammont dekoribbli mis-27 ta' Ottubru 2014 sad-data tal-ħlas effettiv.
11. Illi s-soċjeta attriċi espressament invokat u ġabet a formali konjizzjoni tas-soċjeta intimata d-deċiżjoni finali u mhux appellata mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-10 ta' Mejju 2018 Rikors Numru 1086/14 LM fl-ismijiet *Cassar Fuel Limited vs Bastiment Princesa Guasimara (Dok G)* fejn ġie issa stabilit illi ai termini tal-liġi Maltija u ai termini tal-konsenja identika bħal dik tal-bastimenti minnek rappresentat l-Bastiment u s-sidien intimati huma responsabbli għal ħlas tal-konsenji piu l-interessi mid-data tal-konsenja.

12. Illi peress li ma sar ebda pagament kellha ssir din il-kawża.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premissi, tgħid is-soċjeta' intimata, għaliex dina l-Onorabbli Qorti m'għandhiex, prevja kull dikjarazzjoni neċessarja u opportuna:

1. Tiddikjara illi s-soċjeta intimata **Highgaz Shipping and Trading Co. S.A. debitorri tas-soċjeta rikorrenti u għandha tagħti lis-soċjeta rikorrenti s-somma ta mija u sebgħa u sittin elf dollaru amerikan tmin mija u dsatax il dollaru amerikan u sitta u sebgħin ċenteżmu (USD \$ 167,819.76), ekwivalenti għal mija tnejn u ħamsin elf, tmien mija sebgħa u tmenin Euro, u sebgħa ċenteżmi tal-Euro (€152,887.07), u dana oltre l-imgħaxijiet kummerċjali kif jista jiġi kkalkolat mis-sebgħa u għoxrin (27) ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbatax (2014) u li sad-data tal-presentata tal-kawża jammontaw għas-somma premissa fid-dokument hawn esebit **Dokument MB** kalkolabbli sad-data tal-pagament effettiv tas-somma kollha piu l-ispejjes legali u spejjes ġudizzjarji.**
2. Tikkundanna u tordna lis-soċjeta intimata tħallas lis-soċjeta' rikorrenti s-somma **mija u sebgħa u sittin elf dollaru amerikan tmin mija u dsatax il dollaru amerikan u sitta u sebgħin ċenteżmu (USD'S 167,819.76), ekwivalenti għal mija tnejn u ħamsin elf, tmien mija sebgħa u tmenin Euro, u sebgħa ċenteżmi tal-Euro (€152,887.07), u dana oltre l-imgħaxijiet kummerċjali sad-data tal-pagament effettiv tas-somma kollha piu l-ispejjes legali u spejjes ġudizzjarji.**
3. Tordna l-ħlas effettiv u l-isbank tal-Garanzija Bankarja maħruġa mill-istess soċjeta intimata u l-Bank Of Valletta, garanzija numru G13TFC38775 b'riserva għall-kull ammont ulterjuri dovut ai termini tad-decide ta' din l-Onorabbli Qorti li jkun dovut u pagabbli separatament u addizzjonalment mal-import tal-istess garanzija bankarja (**Dok B**).

Bl-ispejjeż kollha, ta' dawn il-proċeduri u inkluż l-imgħaxijiet kummerċjali dekorribbli sad-data tal-pagament effettiv tas-sommom kollha kontra l-istess soċjeta intimata, li hija minn issa ngħunta għas-subizzjoni”.

Rat ir-risposta ġuramentata ta' Dr. Christian Farruġia bħala mandatarju speċjali tas-Sočjeta' estera Highgaz Shipping and Trading Co. S.A Sa propjetarja tal-bastiment M/T GAZ CONCORD (il-konvenut nomine li permezz tagħha wieġeb is-segwenti:

1. "Illi fl-ewwel lok u preliminarjament din l-azzjoni hija perenta a tenur tal-artikolu 544(c) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta'Malta'.
2. Illi fit-tieni lok u mingħajr preġudizzju għas-suespost. l-azzjoni kif proposta mis-soċjeta attriċi għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż kontriha stante li a kuntrarju ta' dak li tgħid l-attriċi, is-soċjeta konvenuta ħallset l-ammonti kollha dovuti kuntratwalment lill-kumpannija li magħha kellha relazzjoni kuntrattwali, cioè OW Bunker Malta Limited u mhux OW Bunker Spain SL, kif indikat żbaljatament

mis-soċjeta attriċi, u dan kif jirriżulta mid-dokumenti hawn annessi u mmarkati bħala Dok. CJF 1 sa Dok. CJF 3 u għaldaqstant is-soċjeta konvenuta ssodisfatt l-obbligi kollha kuntrattwali tagħha u xejn ma huwa dovut minnha lis-soċjeta attriċi.

3. B'riserva għall-eċċezzjonijiet uiterjuri.

Dikjarazzjoni tal-fatti

4. Illi s-soċjeta konvenuta qiegħda tirribatti dak dikjarat mis-soċjeta attriċi sa fejn dan ma jaqbilx ma dak li sejra tiddikjara s-soċjeta konvenuta f'din id-dikjarazzjoni tal-fatti;
5. Illi l-forniment ta' fuels in kwistjoni lill-vapur MT Gaz Concord seħħet f'Ottubru 2014 u dan skont il-prassi konsweta ta' diversi konsenji preċedenti permezz ta' liema prassi is-soċjeta konvenuta ikkuntratata mas-soċjeta OW Bunker Malta Limited sabiex tipprovdi l-bunkers lill-bastiment. Jidher li OW Bunker Malta Limited da parti tagħha ikkuntratata ma' OW Bunker Spain SL li daħlet f'kuntratt ulterjuri mas-soċjeta attriċi sabiex tipprovdi l-bunkers u taċċetta l-ħlas mingħand OW Bunker Spain SL.
6. Illi s-soċjeta konvenuta qatt ma kellha rabta kuntrattwali mas-soċjeta attriċi u lanqas mas-soċjeta OW Bunker Spain SL u kif jirriżulta mid-dokumenti hawn annessi u mmarkati Dok. CJF1 sa Dok. CJF3, is-soċjeta konvenuta ħallset dak kollu dovut minnha fil-kuntest tal-konsenja de quo lill-OW Bunker Malta Limited kif sar diversi drabi f'okkażjonijiet preċedenti.
7. Illi għalhekk is-soċjeta konvenuta adempiet l-obbligi kuntrattwali tagħha;
8. Illi huwa ukoll evidenti li s-soċjeta attriċi ma gābitx azzjoni entro t-terminu perentorju ta' sentejn stabbiliet al termini tal-artikolu 544 (c) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta stante lil-konsenja seħħet f'Ottubru 2014 u l-azzjoni giet istitwita f'Settembru 2018.
9. Illi huwa ukoll relevanti li jiġi osservat li, kif indikat mill-attur fis-sitt paragrafu tar-rikors ġuramentat, s-soċjeta konvenuta kellha ukoll toħroġ garanzija bankarja in kawtela tal-pretensjoni tas-soċjeta' attriċi għall-pagament tal-prezz tal-forniment tal-bunker stems, b'dan din il-garanzija bankarja inħarġet mis-soċjeta' konvenuta mingħajr ebda preġudizzju għall-kontestazzjoni tagħha tal-pretensjonijiet infondati tas-soċjeta attriċi;
10. Illi minkejja dan is-soċjeta attriċi ma gābitx l-azzjoni prevista mill-istess garanzija bankarja fit-terminu perentorju stabbilit mill-liġi u kien biss wara li s-soċjeta konvenuta ħadet azzjoni ġudizzjarja kontra s-soċjeta attriċi permezz ta' l-ittra uffiċjali numru 100/18 datata 11 ta' Jannar 2018 (annessa u mmarkata bħala Dok D fir-rikors ġuramentat) li s-soċjeta attriċi għoġobha tintavola l-azzjoni preżenti;
11. Illi jiġi ukoll osservat, għal kull buon fini, li l-kawża msemmija mill-atturi fil-II-il paragrafu tar-rikors ġuramentat, minbarra li kjarament ma torbotx il-partijiet fil-kawża odjerna, fi kwalunkwe każ ma tapplikax għall-proċeduri odjerni u dan

mhux biss għaliex il-kawża in kwistjoni kienet titratta debitu li ma kienx dekadut bħal ma huwa l-każ fil-proċeduri odjerni;

12. Illi għalhekk huwa ċar li t-talbiet tas-soċjeta attriċi huma infondati kemm legalment kif ukoll fattwalment;

13. Il-konvenut nomine jiddikjara li jaf b'dawn il-fatt personalment billi assista lis-soċjeta konvenuta fil-kwistjoni mill-bidu tal-vertenza;

Għaldaqstant, fid-dawl tas-suespost, il-konvenut nomine jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti jogħgobha tiċhad it-talbiet tas-soċjeta attriċi fil-konfront tagħha bl-ispejjeż kontra l-istess soċjeta attriċi;

B'riserva sħiħa għad-drittijiet kollha tas-soċjeta konvenuta, inkluż id-dritt għall-azzjoni għad-danni kontra s-soċjeta attriċi”.

Rat l-atti u dokumenti kollha fil-Kawża.

Semgħet ix-xhieda mressqa fil-perkors ta' dawn il-proċeduri.

Qieset il-provi kollha imressqa.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet tal-partijiet.

Semgħet lil-abbli difensuri tal-partijiet jittrattaw l-Kawża fis-seduta tat-22 ta'

Ġunju 2022.

Rat li l-Kawża tħalliet għall-lum għas-Sentenza flimkien ma oħrajn fuq il-lista' tal-lum.

Punti ta' fatti

Fit-27 ta' Ottubru 2014, is-Sočjeta' Attriči ssupliet kwantita' ta' karburanti (oil fuel) lill-bastiment M/T Gaz Concord u dan versu l-prezz ta' \$167,819.76 ekwivalenti għal \$ 152,887.07. Dan jirrisulta anke mill-invoice Dok A annessa mar-rikors ġuramentat.

Ma hux kontestat li l-konvenut nomine huwa l-propjetarju tal-bastiment inkwistjoni. Li ma kienx hekk ċertament kien jissolleva eċċezzjoni fis-sens, li mhux propjetarju.

Is-Socjeta Attriċi interpellat lir-rikorrent nomine biex jgħaddi għall-ħlas tas-somma indikata iżda dan baqa' inadempjenti. Is-Socjeta' Attriċi, wara diversi drabi titlob il-ħlas inutilment, sakemm fl-aħħar kienet kostretta li titlob l-arrest tal-bastiment. Biex jiġi elevat l-arrest tal-bastiment, il-konvenut nomine kellu jikkonsenja u jiddeposita garanzija bankarja fl-ammont li qiegħed ikun reklamat mis-Socjeta' Attriċi (ara a' fol 6).

Is-Socjeta' konvenuta qiegħda tirrifjuta li tħallas għaliex issostni li hija obligata li tħallas lill-aġenti tagħha OW Bunkers Spain S.L. Il-grupp O.W. Bunkers jinsabu fi poċeduri ta' falliment. Il-konvenut nomine jsostni, li kieku kellu jħallas lis-Socjeta' Attriċi ikun qiegħed jitqiegħed f'posizzjoni li jħallas darbtejn għaliex ir-relazzjoni ġuridika tiegħu hija ma O.B Bunkers u mhux mas-Socjeta' Attriċi

Il-konvenut nomine għalkemm interpellat diversi drabi biex jgħaddi għall-ħlas, mhux biss ma ħallas, iżda permezz ta' ittra uffiċjali datat 11 ta' Jannar 2018 interpellat lis-Socjeta' Attriċi tikkonsenja u tirrilaxxa l-garanzija inkwistjoni.

Għalhekk saret din il-Kawża.

Punti ta' liġi

Fis-sempliċita' tagħha, il-Kawża titratta azzjoni ħlas ta' prezz ta' karboranti li ssupliet is-Socjeta' Attriċi lill-bastiment bl-isem ta' M/T GAZ CONCORD. Pero' is-sitwazzjoni fattwali ma hiex daqshekk faċli peress li si tratta ta' komodita' li l-

proċess tal-bejgħ tagħha jista' jgħib miegħu kunsiderazzjonijiet li jirrikorru f'bejgħ sempliċi ordinarju.

Il-konvenut nomine jqanqal żewġ eċċezzjonijiet.

L-ewwel eċċezzjoni l-ammont mitlub ma hux dovut għaliex l-azzjoni ma saritx entro t-terminu li jiddisponi l-artikolu 544(c) tal-Kap 13 tal-liġijiet ta' Malta.

It-tieni eċċezzjoni hija fis-sens li l-konvenut nomine diġa' ħallas l-ammonti li qed ikunu reklamati "*lill-kumpanija li magħha kellha relazzjoni kuntrattwali, cioe' OW Bunker Malta Limited*". Għalhekk, fi kwalunkwe każ, ma hux dovut.

Konsiderazzjonijiet

Il-Qorti ser tkun qed titratta l-eċċezzjonijiet tal-konvenut nomine fis-segwenza fuq imsemmija. Jekk l-ewwel eċċezzjoni tirrisulta li hija fondata fil-liġi, din il-Qorti ma jkolliex għalfejn tidħol fil-mertu u tgħaddi biex tiċhad it-talbiet.

L-artikolu 554 (c) tal-Kodici tal-Kummerċ

L-artikolu 544(c) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan jiddisponi hekk:

"L-azzjonijiet li għejjin jaqgħu bil-preskrizzjoni kif sejjer jingħad hawn taħt jaqgħu bl-gheluq:....."

(ċ) kull azzjoni għall-ħlas ta' njam u ħwejjeg oħra meħtieġa għall-bini, armar u forniment ta' bastiment, sentejn wara li dak l-injam jew ħwejjeg oħra jigu furnuti;"

Id-dibattitu li qam bejn il-partijiet fil-kawża jirrigwarda il-kelma "fornitur" f'dan l-artikolu tal-liġi. Il-kwistjoni kollha ddur madwar jekk dawn il-fornituri għandhomx

ikunu in konnessjoni mal-mument tal-bini tal-bastiment jew humiex fornituri, li jsiru fi kwalunkwe mument, anke meta il-Bastiment ikun diġa' inbena.

Jibda biex jingħad, li mill-kliem użat f'din il-parti tal-liġi huwa evidenti, li minn dak in-nhar li ġiet introdotta, qatt ma ġiet emendata biex tkun tirrifletti l-avvanzi teknoloġiċi kbar fil-bini tal-bastimenti. Din il-parti tal-liġi, daħlet fis-seħħ bil-Proklama Nru. XXI tat-2 ta' Ottubru, 1857. Kien fiż-żmien meta l-bastimenti kienu jinbnew bl-injam u l-propulsjoni kienet bis-saħħa tar-riħ bil-mezz tal-qluġħ. Għalhekk il-Qorti tifhem, għala r-referenza għall-injam u mhux ħadid, li huwa l-materjal li prinċipalment jintuża biex jinbnew il-bastimenti tal-lum.

Artikolu simili bħal dan, insibuħ taħt it-titolu tal-preskrizzjonijiet partikulari ossia brevi tal-Kodiċi Ċivili. Artikolu 2149(a) jiddisponi hekk:

“L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn:

....(a) L-azzjonijiet tal-bennejja ta' bastimenti jew bċejeċ oħra tal-baħar, u tal-kuntratturi ta' bini ieħor jew ta' xogħlijiet oħra ta' injam, ġebel, jew materjal ieħor, għall-opri maħdumin minnhom jew għall-materjali li jfornu.” (Emfażi tal-Qorti).

Minn dak li r-ricerkat il-Qorti, anke din il-parti tal-liġi qatt ma inbidlet minn meta daħlet fis-seħħ bl-Ordinanza VII tal-1868. Għalhekk ir-referenza għal darba oħra għall-injam fil-każ ta' bini ta' bastimenti. Il-Qorti pero' trid tara kif l-artikolu 544(c) tal-Kap 13 tal-liġijiet ta' Malta jista' jkun rikonċiljat ma' dak tal-Kodiċi fuq imsemmi inkwantu it-tnejn jirreferu għall-perjodu estintiv tal-azzjoni fejn si tratta il-bini ta' bastimenti. Dak tal-Kodiċi tal-Kummerċ it-terminu huwa perentorju u ta' żmien sentejn, dak tal-Kodiċi Ċivili huwa ta' preskrizzjoni ukoll għal żmien

sentejn, pero' mentri dak tal-Kodiċi Ċivili huwa prekrittiv, dak tal-Kodiċi tal-Kummerċ huwa perentorju, fattur li huwa determinanti ħafna.

Ma hemm ebda dubbju, li l-Kodiċi tal-Kummerċ huwa liġi speċjali li jirregola attivita' speċjali tal-kummerċ. Fid-dawl tal-prinċipji enunċjati fil-prolegomena tat-tifsir tal-liġi in ġenerali, abbażi tal-prinċipju *lex specialis derogat generalis*, il-Qorti hija tal-fehma, li għaċ-ċirkostanzi li għandha quddiemha din il-Qorti għandha tikkonsidra l-artikolu 544(c) tal-Kap 13 tal-liġijiet ta' Malta u mhux dak tal-Kodiċi Ċivili.

Il-Qorti tfakkar li kieku bejn id-disposizzjonijiet tal-liġi kien hemm qbil ma kienx ikun hemm problema. Imma kwantu għax-xorta tat-termini taż-żmien, fid-dawl ta' kif dedotta il-pretenzjoni odjerna, dawn huma fundament diversi. Huwa għalhekk li dawn il-Qrati jgħallmu, li jekk bejn liġi ġenerali u dik speċjali ma jkunx hemm qbil, tgħodd dik speċjali, b'ħarsien tal-assjoma li "lex specialis derogat generalis" (Ara **Sentenza tal-Qorti tal-Appell tat-2 ta' Lulju, 2019, l-Atti tal-Mandat ta' Sekwestru Eżekuttiv bin-numru 146/2019, fl-ismijiet: GLD Services Limited -vs-Atomos Limited.**

Għalhekk stabbilit li din il-Qorti ser tikkonsidra l-preskrizzjoni taħt l-artikolu 544 (c) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, issa jmiss li jiġi kkunsidrat, jekk it-terminu ta' sentejn huwiex wieħed preskrittiv jew ta' dekadenza. Dan qed jingħad għaliex qiegħed isir l-argument, li bl-għotja tal-garanzija mogħtija mill-konvenut nomine jekk it-terminu huwa wieħed preskrittiv, kull żmien li laħaq għadda ġie interrot.

Ir-risposta għal dan il-kweżit jagħti l-artikolu 541 tal-Kodiċi tal-kummerċ stess, li jiddisponi li *ż-żminijiet kollha stabbiliti b'dispożizzjoni ta' dan il-Kodiċi għall-eżerċizzju ta' azzjonijiet jew regressi li ġejjin minn atti kummerċjali, huma perentorji; u l-benefiċċju tar-restitutio in integrum bis-saħħa ta' titolu, motiv jew privileġġ li jkun, ma jgħoddx.* (Emfażi ta' din il-Qorti)

F'dan ir-rigward issir referenza għas-Sentenza **Prim'Awla tal-Qorti ċivili tat-2 ta' Ottubru 2002 fl-ismijiet Anthony Sammut vs Joseph u Grace Peters** fejn insibu esposizzjoni ċara ħafna tad-distinzjoni bejn perijodi ta' preskrizzjoni u perijodi ta' dekadenza u fejn ġie stabbilit li l-Artikolu 541 tal-Kap. 13 ma jhalli ebda dubbju li l-leġislatur ried li ż-żminijiet kollha stipulati fil-Kodiċi tal-Kummerċ ikunu perentorji. Fl-imsemmija Sentenza ssir ukoll referenza għal Sentenza **tal-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) tas-7 ta' Diċembru 1997 fl-ismijiet Joseph Petroni nomine -vs- Joseph Zahra'** fejn ġie osservat is-segwent:-

“Għalhekk, għalkemm il-Kodiċi Kummerċjali, fl-Artikoli ta' wara l-art. 633 (541) isemmi 'preskrizzjoni' din, minhabba l-art. 633 (541) titqies preskrizzjoni perentorja li ma tistax tkun hliet dekadenza, altrimenti kif osservat anki l-ewwel Qorti, l-art. 633(541) jsir għal kollox inutili, u interpretazzjoni li twassal għas-superfluwita' għandha tigi evitata”.

Din il-Qorti taqbel ma dan it-tagħlim. Isegwi għalhekk li jiġi eżaminat jekk il-forniment mertu ta' din il-Kawża jaqax taħt l-imsemmi artikolu. Jekk huwa l-każ allura tenut kont ta' meta saret il-fornitura sakemm saret il-kawża huwa manifestament ċar li l-eċċezzjoni għandha tintlaqa'.

Kif diġa' aċċennat, hija sfortuna li l-leġislatur, għal snin twal, qatt ma ħass il-bżonn biex jiċċara dan il-punt. Huwa minnu li dan l-artikolu huwa pjuttost arkajiku. Kif formulat, meta ġie fis-seħħ 'il fuq minn mija u ħamsin sena ilu, ma daqqa t'għajn ma jidhirx daqshekk ċar dwar jekk il-fornitura li tissemma', għandiex tkun waħda li trid tingħata kontemporanjament u b'konnessjoni mal-bini tal-bastiment jew jekk tirreferix għal kull fornituri li jsiru meta jsiru lill-bastiment.

Il-prinċipju interpretattiv ta' *ejusdem generis* iservi ta' għajjnuna f'dan il-każ. Dan il-prinċipju ġie spjegat li jfisser "*A canon of construction holding that when a general word or phrase follows a list of specifics, the general word or phrase will be interpreted to include only items of the same class as those listed.*" (**Black's Law dictionary, 9th Ed, Brian A Garner, Editor in Chief, page 594**).

Issa l-artikolu inkwistjoni jiddisponi "*...njam u ħwejjeg oħra meħtieġa għall-bini, armar u forniment ta' bastiment*". (Emfażi tal-Qorti). Il-kelma forniment issegwi materjal maħsub għal bini tal-bastiment. Ma hemmx "jew" iżda "u" u b'dan il-Qorti tifhem, li l-liġi qed issemmi biss materjal meħtieġ għal bini.

Il-Qorti tfakkar ukoll, li l-kwistjoni tal-estinzjoni u dekadenzi ta' azzjonijiet għandu dejjem jingħata interpretazzjoni restrittiva, sabiex ma jiġux tronkati azzjonijiet kontra kull prinċipju ta' ġustizzja, b'parti ssoffri ingustament (Ara **Sentenza tal-25 ta' Ġunju, 2015 fl-ismijiet Semago Trading Company Limited -vs- The Stork Enterprises Company et. Tal-Prim'Awla Qorti Ċivili**).

Għalhekk għar-raġunijiet fuq imsemmija l-Qorti ser tkun qed tiċhad din l-eċċezzjoni.

Tajjed li jingħad li din l-eċċezzjoni ma ngħatatx fis-Sentenza tal-Prim'Awla tal-10 ta' Mejju 2018 fl-ismijiet, ċitata mis-Socjeta' Attrici (Ara a' fol 36).

L-ammont mhux dovut

Mit-tieni eċċezzjoni ma hux ċar, jekk hux qiegħed jingħad li l-ammont mhux dovut għaliex tħallas jew għaliex il-konvenut nomine ma hux il-leġittimu kontradittur. Fin-nota ta' osservazzjonijiet tiegħu, il-konvenut nomine jgħid, li “*kien dejjem car li r-relazzjoni kuntrattwali tas-Socjeta' Attrici kienet wahda diretta ma' OW Bunker u qatt ma kien hemm ness kuntrattwali bejn il-partijiet f'din il-Kawza*” (Ara para 35 tan-nota). Għalhekk fid-dawl ta' din l-osservazzjoni, il-Qorti tasal biex tifhem, li dak li qiegħed verament jeċċepixxi il-konvenut nomine huwa, li ma hux il-leġittimu kontradittur. Huwa jgħid li obligat li jħallas lil OW Bunker Malta Ltd, għaliex skontu, ma' din kellu relazzjoni ġuridika u l-anqas ma' OW Bunkers Spain Sl (ara a' fol 79 para 6.). Jekk għandu raġun f'dan l-argument, allura għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

Il-Qorti tirrileva, li l-azzjoni hija istitwita bħala waħda *in personam* u mhux *in rem*. Il-bastiment ma hux parti fil-kawża. Sabiex ikun jista' jingħad li l-azzjoni hija waħda *in rem* iridu jissusistu s-segwenti elementi :-

“(a) kreditu li jaqa' taħt wieħed mill-irjus imfissrin f'xi waħda mill-liġijiet imħarsa bl-Ordinanza dwar it-Trasferiment tal-Ġurisdizzjoni tal-Qorti tal-Viċi-ammiraljat – illum sostitwit bl-Artikolu 742B tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta permezz ta' Att numru XIV tas-sena 2006;

(b) Azzjoni mmexxija speċifikatament kontra l-bastiment;

(c) Il-preżenza tal-bastiment fit-territorju li jaqa' fil-ġurisdizzjoni tal-Qorti; (Emfażi tal-Qorti).

u

(d) Iż-żamma tal-bastiment fil-ġurisdizzjoni jew il-ħruġ ta' garanzija tajba biżżejjed biex kull sentenza li tista' tingħata kontra l-bastiment tista' tiġi eżegwita". (Ara **Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-10 ta April 2003 fl-ismijiet Valfracht Roro Line Limited -vs- Dr. Louis Cassar Pullicino**).

Il-Qorti eżaminat ukoll li l-mod kif inhu konfezzjonat ir-rikors ġuramentat. Jidher ċar kemm mill-mod kif indirizzata u kif ukoll mill-premessi u t-talbiet, li l-azzjoni hija diretta kontra s-soċjeta` konvenuta u mhux kontra l-bastiment. Għalhekk huwa ċar li l-azzjoni ttentata ma hiex waħda *in rem* iżda *in personam*. Din hija waħda mid-differenzi, bejn dawn il-proċeduri u dawk li kellha quddiemha il-Qorti fis-Sentenza tal-10 ta' Mejju 2018, tant li hemm hekk ġie kkundannat il-bastiment, għaliex ġie stabbilit li l-azzjoni kienet waħda *in rem*.

Fl-aħħar nett, il-Qorti tħoss ukoll, li għandha tosserva li għalkemm bastiment huwa meqjus li għandu personalita` ġuridika ai fini ta' promozzjoni ta' azzjoni meta jkun jirrikorru l-elementi kollha fuq imsemmija, l-fini aħħari dejjem ikun, li persuni fiżiċi ultimament iridu jiffaċċjaw, jekk mhux l-azzjoni fiha nnifisha, l-effetti tagħha fuq il-beni u patrimonju tagħhom.

F'dan ir-rigward huwa rilevanti li din il-Qorti tagħmel referenza għal dak li jgħid il-kompjant **Professor J.M Ganado f'artikolu intitolat 'Jurisdiction and Actions by Mortgagees'**: *"the majority of actions in rem are meant for the*

*enforcement of obligations and according to the traditional classification of actions are in fact personal actions.....it is a proceeding against a res, the purport of the proceeding is largely perceived as a procedural device by which to coerce a res owner to enter an appearance to an action, as a means of providing security in respect of the claim advanced". Ikompli jispjega li l-azzjoni in rem ma hiex dirett kontra "... the wrong doing of the ship personified as an offender, but was a means of bringing the owner of the ship to meet his personal liability by seizing his property." (Ara **Id-dritt 1977 pg. 62**).*

Fil-kawża li għandha quddiemha din il-Qorti l-azzjoni ma hiex diretta kontra l-bastiment (*in rem*) imma kontra is-Socjeta konvenuta qua propjetarja tal-bastiment (*in personam*). Din id-differenza fl-azzjoni hija importanti għal din il-Kawża.

Għalhekk stabbilita x-xorta ta' azzjoni esperita, jmiss li jiġi kkunsidrat, jekk is-Socjeta' LPG NEW Ship Co. S.A hiex il-leġittima kontradittrici u jekk allura għandhiex twieġeb għat-talbiet tas-Socjeta' Attrici. Il-Qorti mill-ewwel tagħmel referenza għal dak li xehed Mark Cassar, direttur tas-Socjeta' Attrici, permezz ta' affidavit:

"...jien li nixtieq niccara hija haga wahda biss. Ahna bhala Cassar Fuel Ltd, il-bunkers tajniehom direttament lill-bastiment in kwistjoni. Morna bil-vapuri taghna u tajniehom dirett hekk kif jista' jigi konfermat mill-bunker delivery note (BDN) illi ga presentajna. Dawn jigu ttimbrati mill-bastiment innifsu fejn jew il-kaptan jew chief engineer tal-vapur stess jiffirma huwa stess biex juri illi rcevew il-bunkers minghandna". (a' fol 124). Fix-xhieda tiegħu jisħaq li ma jinteressaħx

lil min ħallas “*ghaliex il-fuel ahna tajnieh u mhux lil I-OW Bunkers ta’ Spanja ta’ Malta*” (a’ fol 125).

Sarah Cassar, head of sales Department tas-Socjeta’ Attrici, fl-affidavit tagħha ukoll tgħid hekk:

“Prova li seħħet din il-konsenja hija l-*bunker delivery note* li kopja tagħha ġiet ipprezentata fil-kawża u mmarkata bħala Dok A. Minn kif jidher dan id-dokument, din ġiet iffirmata mill-*barge master* u *chief engineer* tal-bastiment M/T GAZ CONCORD u ttimbrat bis-sigill tal-bastiment. F’din il-*bunker delivery note* l-firmatarji jkunu jikkonfermaw u qed jaqblu dwar il-kwantita’ u kwalita’ tal-konsenja suplita ...” (a’ fol 69).

Tul din il-kawża is-Socjeta’ Attrici saħqet partikularment fuq din il-*Bunker Delivery note*, għaliex skontha, kienet din li ħolqot ir-relazzjoni ġuridika mal-konvenut nomine. Għalhekk irid jitiqes x’tassew ifisser dan id-dokument fid-dawl tač-čirkostanzi u fatti li għandha quddiemha din il-Qorti. Għal dan l-iskop, qabel ma din il-Qorti tkompli teżamina l-provi tas-Socjeta’ Attrici, jkun utli li ssir referenza għall-passaġġ partikulari fix-xhieda ta’ Theodore Kotzabopoulos dwar fatt li jixhed jista’ jixħet dawl fuq il-kwistjoni legali bejn il-partijiet. Dan josserva dan li ġej:

“*I note that the Plaintiff has not attached to the Application a copy of the O.W. Bunker **Purchase Order Confirmation no: 99-18301** issued by O.W Bunker Spain Sl in favour of Cassar Fuel Ltd. It appears that the Plaintiff is not willing to disclose to the Court full details of how the bunkers supplied to the M/T GAZ*

ENERGY were ordered and the fact that such order was placed by O.W Bunker Spain SL. For their own account and that this arrangement was accepted by the Plaintiff (Ara para 31 tal-Affidavit ta' Theodore Kotzaboulos a' fol 340 u emfaži tal-Qorti).

Il-Qorti eżaminat sewwa r-rikors ġuramentat u jemerġi li għalkemm ir-rikors ġuramentat huwa dirett kontra s-Socjeta' konvenuta, d-darba li tisemma' O.W. Bunkers Spain S.L. hija fi premessa numru 7. Is-Socjeta' Attrici ssostni, li s-Socjeta' konvenuta kienet qed toqgħod lura mill-ħlas, għaliex qed tibza' li O.W Bunkers kienet fi stat ta' falliment, kif fil-fatt anke jirriżulta mill-provi mressqa. Is-Socjeta' Konvenuta fil-fatt issostni li jekk tħallas lis-Socjeta' Attrici ser ikollha tħallas darbtejn għall-konsenja ta' żejt mertu tal-kawża.

Il-Qorti komplet teżamina x-xhieda tas-Socjeta' Attrici. Jibda biex jingħad, li l-mod kif jinxtraw il-bunkers taż-żejt ħafna drabi jkun hemm katina ta' persuni involuti. F'termini ġenerali, jkun hemm supplier, bħal ma hi is-Socjeta' Attrici, l-Buyer, bħal ma hija O.W Bunker, li jixtri ż-żejt mingħand is-supplier u li dan ta' l-aħħar jerga' jbiegħ lill-bastiment u/jew lis-sidien tiegħu, bħal ma huwa il-konvenut nomine. Ġieli ukoll jkun hemm persuna oħra involuta sakemm il-bunker jiġi furnut lill-bastiment u xi ħadd li jkun fuqu, fl-interess tal-bastiment u/jew sidien jirrilaxxa *Bunker delivery note* (BDN). F'ċertu istanzi din tista' tkun il-baži tal-kuntratt ta' forniment. Dan jiġri meta l-fornitura ssir dirett lill-bastiment u ma jkunx hemm l-interventi intermedjarji fix-xiri. Meta il-fornitura ma tkunx inxtrat direttament mill-bastiment jew il-propjetarju din isservi biss bħal prova tal-fornitura tal-bunker.

F'dan l-istadju jkun opportun li ssir referenza għall-osservazzjoni partikulari li għamlet il-Qorti fis-Sentenza kontinwament citata mill-partijiet **tal-Prim'Awla tal-10 ta' Mejju, 2018 fl-ismijiet Cassar Fuel Ltd. (C 28453) vs. Il-Bastiment bl-isem Princessa Guasimara et:**

“Hija proprju din il-bunker delivery note li ħolqot relazzjoni ġuridika bejn il-bastiment konvenut li ordna l-fuel oil permezz tas-sidien tal-istess bastiment, is-sidien tal-bastiment konvenut u s-soċjetà attriċi, stante li l-konsenja tal-fuel oil ġiet aċċettata mill-bastiment konvenut soġġetta għat-termini u l-kundizzjonijiet tal-bejgħ li jstipulaw li fl-añħar mill-añħar r-responsabbiltà għall-ħlas tal-konsenja hija tal-bastiment konvenut.

Il-Qorti tirrileva li l-kawża odjerna mhijjex dwar dejn li ġie inkors fl-interess tal-bastiment meta s-sidien ma kellhomx f'idejhom il-bastiment. Dan lanqas ma huwa każ fejn saru żewġ konsenji paralleli u doppji. Inizjalment ir-relazzjoni ġuridika ta' sid il-bastiment tassew li kienet mas-soċjetà msejħa fil-kawża u s-sottokontrattazzjoni li s-soċjetà msejħa fil-kawża għamlet mas-soċjetà konvenuta li xtrat il-fuel oil mingħand is-soċjetà attriċi, inizjalment ma ħoloq ebda relazzjoni ġuridika ma' sid il-bastiment. Però hekk kif saret il-konsenja tal-fuel oil lill-bastiment konvenut mill-añħar sottokuntrattur, is-soċjetà attriċi, u ġiet iffirmata l-bunker delivery note u ġiet aċċettata r-responsabbiltà għall-ħlas flimkien mal-bunkerer (is-soċjetà konvenuta), inħolqot ir-relazzjoni ġuridika bejn is-soċjetà attriċi u l-bastiment konvenut u sid il-bastiment, liema relazzjoni ġuridika tagħti lok għall-azzjoni in rem. Għaldaqstant is-somma pretiża mis-soċjetà attriċi hija dovuta in rem mill-bastiment konvenut.” (Emfaži tal-Qorti).

Kif diġa' ġie rilevat aktar 'l fuq, il-Kawża li għandha quddiemha ma hiex *in rem* iżda *in personam*, għaliex ma hiex diretta kontra l-bastiment iżda kontra l-propjetarju u ċioe' l-konvenut nomine. Għalhekk ix-xhieda ta' Sarah Cassar u dokument li preżentat fis-seduta tat-13 ta' Lulju 2020 mill-imsemmija xhud, jakkwistaw importanza dwar il-kwistjoni legali fil-Kawża. Dan huwa l-istess dokument li Theodore Kotzabopoulos jsemmi fix-xhieda tiegħu, li diġa' saret referenza għaliha aktar 'l fuq. F'din is-seduta tirriżulta din ix-xhieda:

“Dr. Damien Deġiorġio: *Sinjura Cassar jien fis-seduta li għaddiet kont tlabtek biex tippresenta l-purchase confirmation order.*

Xhud: *Gibtu*

Dr. Matthew Brincat: *Se tippresenta tal-4 Vapuri ta.*

Xhud: *Nista' sakemm nahdem fuqha mbaghad nippresentha.*

Dr.Damien: *Degiorgio: Xtaqt narah jekk joghgbok. Dan id-dokument jinhtrig a bazi ta' kuntratt esistenti, kif a bazi ta' xhiex ?*

Xhud : *Dan johrog, jibghatu r-requirement taghhom, li jkollom bzonn il-vapur, jien naghtihom prezz, u kif nikkonkludu li jkun verbali generalment ahna nibghatu. Huma jibghatu purchase order. Huma jibghatu taghhom, u ahna nibghatu taghna li ahna kkonfermajna d-deal.....”* (Ara fol 184 u 185 rikors 955/2108).

Din ix-xhud tkompli tixhed hekk:

“Dr. Damien Deġiorġio: *U inti din lil min, din il-purchase order lil min tibghatha?*

Xhud: *Jien nibghatha l-OW, f'dak il-kaz ghamilt id-deal mieghu li ukoll jghid bli sar; ahna nghidu lil olo-master, l-owner u c-charter tal-vapur.*

Dr. Damien Degiorġio: *Ok. Imma inti din lil-OW bghattha.*

Xhud: *Ezatt.*

Qorti: *Lil min bghattha?*

Xhud: *Lill-OW Bunker. L-Agent ta' li ghamilt id-deal magghom.*" (A' fol 185 tergo u 186 emfaži tal-Qorti).

Mid-dokument esebit mix-xhud datat 22 ta' Ottubru 2014, jirriżulta li O.W Bunker Switzerland And jointly and severally Owners / Managing Owners / operations / Managers/ Disponant Owners /Charterers / Master and vessel *in Rem.* O.W Bunkers huma indikati bħala Buyer. L-account huwa ta' O.W Bunker Switzerland u d-data tal-forniment kellha tkun 25-28 ta' Ottubru 2014. Din id-data taqbel ma dik ta' meta saret il-fornitura mertu ta' dawn il-proċeduri (Ara a' fol 174A).

B'ittra responsiva ta' O.W Bunker li ġġib l-istess data, fejn ma ħadd mill-persuni l-oħrajn ma jissemma', ġiet ikkonfermata l-ordni. Din hija l-istess waħda li jsemmi x-xhud Kotzabopoulos aktar 'l fuq li hija "Purchase order no: **99-18301**". Minn hemm 'l quddiem kien hemm katina ta' intermedjarji, fosthom kienet tinkludi lil Dimar Ltd deskritta bħala *physical supplier*.

Fid-dawl ta' dan kollu jrid jiġi stabbilit jekk id-delivery il-Bunker Delivery note bin-numru 021 238, riċevuta mic-chief engineer tammontax għal rabta kuntrattwali

ta' xiri da parti tal-konvenut nomine direttament mingħand is-Socjeta' Attriċi. Fi ftit kliem, jekk l-isemmi chief engineer kienx qiegħed jorbot kuntrattwalment lill-konvenut nomine. Biex il-Qorti tkun tista' tagħmel apprezzament legali pjuttost panoramiku dwar min jista' jorbot lill-propjetarju għall-ħlas ta' fornituri, il-Qorti jeħtiġielha li teżamina bosta provvedimenti tal-liġi.

Fost oħrajn ai fini ta' arrest ta' bastiment, il-persuni li jirrapreżentaw il-persuni responsabbli huma *il-kaptan jew persuna oħra li tkun responsabbli għal dak il-vapur jew bastiment, jew l-aġent ta' dak il-vapur jew bastiment* (Ara artikolu 856(3) tal-kap 12 tal-liġijiet ta' Malta). Ai fini ta' artikolu 12(5) tal-Kap 234 tal-liġijiet ta' Malta huwa il-kaptan tal-bastiment, jew jekk dan ikun assenti minn dawn il-gżejjer, lill-aġent lokali maħtur għall-bastiment mis-sidien jew l-aġenti tagħhom, jew fin-nuqqas ta' dawk l-aġenti lokali fuq kuratur maħtur mill-qorti biex jirrapreżenta lid-debitur u lill-bastiment, u tifsira ta' kaptan ai fini L.S 499.23 tfisser il-Kaptan jew persuna oħra barra l-bdot jew l-għassies, li jkollha l-kmand, kariga jew ġestjoni ta' bastiment f'dak il-waqt. F'kap 352 tal-liġijiet ta' Malta *"kaptan" tfisser, meta wżata dwar xi bastiment, il-persuna li jkollha l-kmand tal-bastiment jew tkun inkarigata minnu għal dak iż-żmien, iżda ma tinkludix bdot.* Ai fini L.S 499.12 dwar BASTIMENTI TA' TAGĦBIJET PERIKOLUŻI, TERMINALS U FAĊILITAJIET MARITTIMI U BUNKERING "aġent" tfisser persuna mogħtija l-inkarigu jew awtorizzata twassal informazzjoni f'isem is-sid tal-bastiment" u l-kelma "sid" tfisser sid, sid disponenti, charterer li lill-bastiment ikun ġie demised, managing operator jew Kaptan ta' bastiment jew sid tat-tagħbija tiegħu u kull aġent li jkun jaġixxi f'isem dawk l-entitajiet.

Il-Qorti ħasset li kellha tagħmel dan l-eżami tal-liġi biex tiskopri, jekk chief engineer ta' bastiment jistax ex lege jitqies li jirrapreżenta lill-propjetarju tal-bastiment. Waslet għal konklużjoni li le. Għalhekk biex ikun speċifikament li jagħmel operazzjoni bħal dik li jixtri ż-żejt, irid ikun appositament awtorizzat. Dan qiegħed jingħad b'aktar qawwa, fil-każ li l-azzjoni esperita ma tkunx *in rem*. Il-Qorti tfakkar li din il-kawża hija indirizzata kontra is-sid.

Kwantu għat-terms and conditions li qiegħed jingħad li ingħataw liċ-chief engineer, dawn ma jirriżultawx li ingħatawlu kontestwalment mad-dokument esebit bħala BDN (a' fol 5). Kull ma jgħid dan id-dokument hu li "*All deliveries are subject to CASSAR FUEL LIMITED GENERAL TERMS & CONDITIONS OF SALE*". Iżda ma jgħidx li fil-fatt qiegħdin jingħataw kontestwalment. Iżda anke li kien hekk, la darba c-chief engineer, la ex lege u lanqas ma kien awtorizzat mill-propjetarji jixtri direttament mingħand is-Socjeta' Attrici, xorta waħda ma kienx jinħoloq vinkolu kuntrattwali bejn il-partijiet. Biex dan isir hemm ħtieġa li dokument bħal dan jiġi ffirmat u aċċettat. Ic-chief engineer ma għandux dak li l-liġi ingliza ssejjaħ *ostentatious representation*, bħal ma għandu per eżempju Ministru biex jirrapreżenta lill-Istat jew Managing Director lill-kumpanija u kif fil-fatt jirriżulta mid-diversi liġijiet fuq imsemmija. Altru l-Kaptan, li huwa figura ċentrali fil-liġijiet marittimi u altru chief engineer.

Kif diġa' rilevat, anke s-Sentenza citata tagħmel din l-osservazzjoni f'dan ir-rigward:

"kif saret il-konsenja tal-fuel oil lill-bastiment konvenut mill-añhar sottokuntrattur, is-socjetà attrici, u ġiet iffirmata l-bunker delivery note u ġiet aċċettata r-

responsabbiltà għall-ħlas flimkien mal-bunkerer (is-soċjetà konvenuta), inħolqot ir-relazzjoni ġuridika bejn is-soċjetà attriċi u l-bastiment konvenut u sid il-bastiment, liema relazzjoni ġuridika tagħti lok għall-azzjoni in rem. Għaldaqstant is-somma pretiża mis-soċjetà attriċi hija dovuta in rem mill-bastiment konvenut.

lżda s-soċjetà attriċi għal xi raġuni naqset li tippreżenta kopja tal-imsemmi dokument iffirmit mis-soċjetà konvenuta u għaldaqstant m'hemm l-ebda prova in atti li seħħet kontrattazzjoni mas-soċjetà konvenuta fejn din aċċettat r-responsabbiltà għall-ħlas tal-merkanzija.” (Emfażi tal-Qorti).

Dwar il-fatt li c-chief engineer aċċetta id-Delivery note huwa utli ħafna dak li jixhed H.J Shepherd prodott mis-soċjeta' konvenuta nomine:

“I understand that Cassar also contend that the bunker supply contract was entered into High Gaz ship with Cassar Fuel Ltd upon the Chief Engineer signing the BDN which recorded the delivery of the quantity of bunkers received by the vessel, such BDN being signed after delivery of the bunkers has taken place. Based on my 33 years of experience working as a maritime lawyer, I believe it is inherently improbable that the chief engineer of a large merchant vessel would have authority to enter into a bunker supply contract. A chief engineer of a large merchant vessel is most unlikely to have the authority to negotiate or agree marine fuel prices, delivery charges, credit period and other terms of a bunker supply contract, In my experience, where a large merchant vessel is involved, such matters are always handled by shire personnel at the office of the vessel’s mangers or time charterers.... To my knowledge a bunker

delivery note is a document that, pursuant to the MARPOL international regulations, a bunker supplier is required to issue and the vessel is required to countersign after the bunkers have been delivered aboard the vessel. This is most unlikely time for the parties to be entered a bunker supply contract..." (Ara a' fol 183).

Hija rilevanti ħafna ir-referenza għal Marpol international regulations. Dawn jiddisponu li *"The bunker delivery note shall include a declaration signed and certified by the fuel oil supplier's representative that the fuel oil supplied is in conformity with regulation 18.3 of MARPOL Annex VI and that the sulphur content of the fuel oil supplied does not exceed:...."*.

Huwa sinjifikanti li dawn ir-regolament jirreferu għas-supplier's representative u ma jagħmlux referenza għal min irid jaċċetthom għall-bastiment, propju għaliex mhux wisq importanti min jiffirma li qed jaċċetthom. Għaliex ai fini ta' min jaċċetthom hija kwistjoni formali ta' rikonoxximent li l-merkanzija giet riċevuta. Dan il-fatt għandu rabta mal-BDN rilaxxjat u li allura jagħti aktar affidabbilita' li-xhieda ta' dan ix-xhud tant li anke dan jindika li kien qiegħed jinħareġ b'konformita' *"with the Regulations 14(1) or (4)(a) and regulations 18(1) od Annex of Marpol 73/78."*

Gie mgħallem li *"b' relazzjoni guridika wiehed necessarjament jifhem dak l-att jew pluralita` ta' atti konnessi li jimmiraw għall-produzzjoni ta' effett guridiku fl-ambitu tad-drittijiet bejn zewg soggetti jew aktar. Tali att jew atti huma, imbagħad, ravvizabbli minn manifestazzjoni ta' volonta', ossija ta' dik l-imgieba li in bazi għac-cirkustanzi li fih javvera t-traffiku guridiku twassal lid-destinatarju*

t-tifsira li l-parti trid tipproduci l-konsegwenzi guridici predetti” (Ara **Sentenza fl-ismijiet Burmarrad Commercials Ltd -vs-Desmond Mizzi et’**, tat-28 ta’ Frar, 2007).

Il-Qorti, għalhekk, wara li rat id-dokumenti kollha u l-prassi kummerċjali fil-katina ta’ agenti li normalment jkunu involuti fix-xiri kumpless ta’ żejt, li jeħtieġ negozjati pre kuntrattwali bejn nies tekniċi fil-materja, issibha inverosimili għall-aħħar, li ix-xiri taż-żejt sar biss bis-saħħa ta’ BDN konsenjat liċ-chief engineer.

F’tali ċirkostanza, dan id-dokument huwa biss prova ta’ aċċettazzjoni tal-oġġett mixtri, f’dan il-każ xiri ta’ bunkering wara li l-kuntratt tax-xiri kien diġa’ kien konkjuż bejn is-Socjeta’ Attrici u O.W Bunker Spain S.L. kif jindikaw id-dokumenti fuq imsemmija. Imkien ma jirriżulta li kien hemm xi konnessjoni kuntrattwali bejn il-partijiet fil-Kawża, ħlief li l-konvenut nomine kien irċieva l-merkanzija bħala l-aħħar ħolqa fil-katina ta’ relazzjonijiet kuntrattwali.

Il-Qorti tissuspetta, li s-Socjeta’ Attrici kienet konsapevoli dwar dan pero’, bħas-Socjeta’ konvenuta, kellha biżgħa, li mhux ser tirkupra l-prezz tal-merkanzija mingħand OW Bunkers peress li din is-Socjeta’ kienet fi stat ta’ falliment. Dak li qalet fil-konfront tal-konvenut nomine fir-rikors ġuramentat f’dan ir-rigward kien fil-fatt sentiment li kellha hi ukoll. Ir-riskju tal-falliment tad-debitur u li allura ma jsirx il-ħlas, dejjem huwa prezenti fid-dinja tan-negozju.

Fl-aħħar nett, is-Socjeta’ rikorrenti bħal donnha targumenta, li l-fatt li s-Socjeta’ konvenuta ħarġet il-garanzija bankarja tramite l-Bank Of Valletta’ favur tas-Socjeta’ Attrici, dan ifisser li b’hekk assumiet ir-responsabbilita’ tal-ħlas (ara

premissa 6 tar-rikors ġuramentat. Il-konvenut nomine jgħid li dan għamlu mingħajr preġudizzju. Għalkemm li dan minn imkien ma jirriżulta, minn naħa l-oħra, hemm konsiderazzjonijiet oħra li jridu jsiru.

Qabel xejn il-garanzija ħarġet biex il-bastiment jinġheles mill-arrest. Il-propjetarju kellu interess li jkun hemm dan il-ħelsien, kemm għaliex t-termini taż-żmien fi ħwejjeġ marrittimi għandu valur pekunjarju kbir b'konsegwenzi ta' danni kbar u kif ukoll, għaliex il-konvenut nomine dejjem għandu l-obbligu li jimminimizza d-danni u dan fl-interess tas-Socjeta' Attriċi, f'każ li jirriżulta li ma għandiex raġun b'mod partikulari, jekk tkun ħarrket ħażin.

Trid tinżamm distinzjoni bejn atti kommessi waqt Kawża u dawk magħmula fil-mori ta' mandati kawtelatorji li jinħarġu sitwazzjonijiet impellabbli, anke jekk dak li jkun fil-mertu ma għandux tort jew responsabbilita', biex jeħles lilu nnifsu mill-effetti gravi u pesanti li jġibu magħhom il-mandati kawtelatorji. Meta persuna milquta minn mandat, twettaq atti proċedurali biex teħles mill-effetti negattivi li dan iġib fuqha, ma jfissirx b'daqshekk, li din tkun qed tirrikonoxxi li għandha xi xorta ta' relazzjoni ġuridika fir-rigward ta' xi obligazzjoni li fil-bidu tal-ħolqien tagħha hija ma kinitx parti għaliha.

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija din il-Qorti qjegħda taqta' u tiddeċiedi l-Kawża bil-mod segwenti:

Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut nomine.

Tilqa' it-tieni eċċezzjoni u tilliberaħ mill-osservanza tal-ġudizzju.

Rik.Nru: 956/2018 TA

Spejjeż tal-Kawża a' karigu tas-Socjeta' Attrici.

Imħallef Toni Abela

Deputat Registratur